

ПОТОЧНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

М. С. НАУМОВ, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

В сучасній інтелектуальній економіці провідні позиції на ринку займають суб'єкти, які можуть ефективно перетворювати знання на доходи, а отже, визначальним джерелом конкурентних переваг стають інвестиції в знання, тобто витрати на наукові дослідження та вищу освіту. Розвиток економічної системи в цілому визначається науковим потенціалом та здатністю до його реалізації. Разом із тим, економіка України характеризується високим науковим потенціалом, але низькими темпами економічного зростання. Така невідповідність може бути пояснена відсутністю дієвого механізму перетворення нових ідей у високоприбуткові продукти, тобто незадовільним станом інноваційної інфраструктури.

Відповідно до українського законодавства, інноваційна інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, які надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо). Вона включає в себе інкубатори, технопарки, технополіси та регіони науки.

Для оцінки ефективності функціонування інноваційної інфраструктури країни можна використати глобальний інноваційний індекс. Він складається з наступних субіндексів: інституційне середовище, людський капітал і дослідження, інфраструктура, ринковий досвід, бізнесовий досвід, отриманні знання та технології, результати творчої діяльності.

За цим показником у 2017 році Україна набрала 37,6 пунктів зі 100 можливих і розташувалась на 50-му місці зі 127 країн. Ці результати кращі, ніж у 2016 році, коли наша країна посіла 56-те місце (35,7 пунктів) серед 128 країн світу. Така позитивна динаміка спостерігається протягом останніх років, але Україна досі залишається позаду більшості своїх географічних сусідів. Необхідно також звернути увагу, що за розвитком інфраструктури Україна посіла 90-те місце у 2017 році. Гірше оцінюється лише інституційне середовище – 101-ше місце.

Неналежний розвиток інноваційної інфраструктури пов'язаний із її невідповідністю сучасним рисам розвитку економіки: софтизації та сервізації. Софтизація – це перетворення нематеріальних ресурсів на важливий чинник економічного зростання. Її складно оцінити кількісно. На відміну від неї, сервізація інноваційної інфраструктури – домінування сфери послуг над матеріальним виробництвом – може бути оцінена за обсягом та структурою послуг, якими користуються інноваційно активні підприємства.

За даними Державної служби статистики України, у 2016 році загальні витрати вітчизняних підприємств, які займаються інноваціями, склали 23229,5 млн грн, із них 19829,0 млн грн були спрямовані на придбання машин обладнання та програмного забезпечення, тобто 85,4 %. Відповідно, на придбання нематеріальних ресурсів було витрачено лише 14,6 % коштів. Значна перевага витрат на матеріальні ресурси завжди спостерігалась на українських інноваційних підприємствах і пов'язана вона зі складною економічною ситуацією в країні. У свою чергу, недостатній рівень витрат на нематеріальні ресурси стримує подальший інноваційний розвиток і призводить до фрагментарності інноваційної інфраструктури держави.

У таких умовах, важлива роль має належати державі. Мається на увазі навіть не стільки збільшення фінансування наукових досліджень, скільки створення загальних умов для реалізації наукового потенціалу. Зокрема, нагальною є потреба в узгодженні нормативних актів у галузі інноваційного законодавства та його стабілізацію.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК НАПРЯМОК СУЧАСНОЇ СТРУКТУРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

І. А. ОСТРОВСЬКИЙ, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

А. С. ГАРМАШ, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Вирішення питання про децентралізацію економіки регіонів, їхньої господарської самостійності потребує застосування відтворювального підходу, за допомогою якого регіон розглядається не тільки як підсистема соціально-економічного комплексу країни, але і як самостійний суб'єкт із закінченим циклом відтворення, з особливими формами прояву стадій відтворення і специфічними особливостями проходження соціальних і економічних процесів. Головною перевагою цього підходу є те, що він ґрунтується, з одного боку, на визнанні спільності територіальної економіки з економікою держави, а з другого – на відносній відособленості відтворювального процесу в регіоні, що дає можливість погоджувати державні і територіальні інтереси та забезпечувати комплексне розв'язання всіх проблем регіонального відтворювального процесу.

Управління процесом розширеного відтворення припускає пошук системи таких пропорцій, які забезпечують ефективне використання соціально-економічного і ресурсного потенціалу регіональних соціально-економічних систем, створюють стійку рівновагу й розвиток економічної та соціальної підсистем і ведуть до досягнення соціальних цілей розвитку суспільства. Залежно від характеру взаємозв'язку між різними елементами